

Τρίπολη , 04/08/2020
Αρ.Πρωτ.: 182870/1786

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Ταχ. Δ/ση : ΖΕΠ
Πληροφορίες : Γραμματεία Περιφερειάρχη
Τηλέφωνο : 2461052610
Fax : 2461052614
e-mail : info@pdm.gov.gr

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Εθνάρχου
Μακαρίου, Τρίπολη
Πληροφορίες : Π. Ασημάκου
Τηλέφωνο : 2713-601191
Fax : 2713-601173
e-mail : periferiarxis@ppel.gov.gr

ΠΡΟΣ : Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων
Γενικό Γραμματέα Αγροτικής
Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων
κ. Κωνσταντίνο Μπαγινέτα

Θέμα: Πρόταση για την υπαγωγή Τοπικών Κοινοτήτων στο καθεστώς των περιοχών που πλήττονται από ειδικά μειονεκτήματα

κ.Γενικέ,

Με την παρούσα επιστολή σας υποβάλουμε συνημμένα " Πρόταση για την υπαγωγή Τοπικών κοινοτήτων των Περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου στο καθεστώς των περιοχών που πλήττονται από ειδικά μειονεκτήματα" σύμφωνα με τη συνεννόηση και αρχική συμφωνία επί των εφαρμοστέων διαδικασιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που έγινε τον Φεβρουάριο 2020 στις Βρυξέλλες.

Παρακαλούμε για τις δικές σας περαιτέρω ενέργειες.

Ο Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας

Ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου

Γεώργιος Κασαπίδης

Παναγιώτης Νίκας

Συν.: Πρόταση υπαγωγής

Πρόταση για Υπαγωγή Τοπικών Κοινοτήτων στο Καθεστώς των Περιοχών που Πλήττονται από Ειδικά Μειονεκτήματα

Η πρόταση αυτή αποσκοπεί στην υπαγωγή μιας σειράς Τοπικών Κοινοτήτων των Περιφερειακών Ενοτήτων Κοζάνης, Γρεβενών και Αρκαδίας στο Καθεστώς των Περιοχών που Πλήττονται από Ειδικά Μειονεκτήματα. Η ένταξή τους θα τις καταστήσει δικαιούχους ενισχύσεων, οι οποίες προέρχονται από το Υπομέτρο 13.3 του ΠΑΑ 2014-2020 «Χορήγηση Αντισταθμιστικής Ενίσχυσης σε Περιοχές με Ειδικά Μειονεκτήματα».

Σύμφωνα με το άρθρο 32, παρ. 4 του Κανονισμού 1305/2013 «Περιοχές εκτός αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 2 (ορεινές περιοχές) και 3 (περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα) είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 31 εάν αντιμετωπίζουν ειδικά μειονεκτήματα και η διαχείριση γης πρέπει να συνεχισθεί προκειμένου να διατηρηθεί ή να βελτιωθεί το περιβάλλον, να διατηρηθεί η ύπαιθρος, να διαφυλαχθεί το τουριστικό δυναμικό της περιοχής ή να προστατευθεί η ακτογραμμή. Επίσης, οι εν λόγω περιοχές ορίζονται από τις ίδιες τις χώρες της ΕΕ και δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 10 % της συνολικής έκτασης της χώρας.

Οι τοπικές κοινότητες για τις οποίες προτείνεται η υπαγωγή στο εν λόγω Καθεστώς συνιστούν αγροτικές (rural) περιοχές και χαρακτηρίζονται από την έντονη **άμεση και έμμεση** εξάρτηση της απασχόλησης και γενικότερα, της οικονομικής τους δραστηριότητας από την εξόρυξη και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Συνεπώς, η πρόσφατη δέσμευση της κυβέρνησης της χώρας για παύση της δραστηριότητας των λιγνιτικών μονάδων έως το 2028, εγείρει σημαντικό ζήτημα διαρθρωτικής προσαρμογής των οικονομιών στις οποίες η λιγνιτική δραστηριότητα έχει ιδιαίτερη σημασία στην τοπική οικονομία. Παράλληλα, η εν λόγω προσαρμογή θα είναι έντονα εμπροσθοβαρής, αφού η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί για παύση της λειτουργίας πλην ενός, του συνόλου των υποσταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έως το τέλος του 2023. Η εν λόγω εξέλιξη αναμένεται να επιφέρει σύντομα ένα σημαντικό αρνητικό σοκ για τις τοπικές οικονομίες και καθιστά επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας κινήτρων για την ανάπτυξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές, με απώτερο στόχο τη διατήρηση της υπαίθρου.

Ειδικότερα, στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται η άμεση συμβολή των κλάδων 05 «Εξόρυξη Άνθρακα και Λιγνίτη» και 35 «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού» στην απασχόληση σε επίπεδο εθνικής οικονομίας, καθώς στις Π.Ε. Κοζάνης και Αρκαδίας, τόσο συνολικά όσο και στις αγροτικές τους περιοχές. Τα εν λόγω στοιχεία αντλήθηκαν από την Απογραφή Πληθυσμού και Κατοικιών 2011. Σημειώνεται ότι για λόγους εμπιστευτικότητας, η ΕΛΣΤΑΤ δεν κατέστησε διαθέσιμα τα στοιχεία απασχόλησης σε επίπεδο Δήμου ή/και Τοπικής Κοινότητας. Παρά ταύτα, οι έντονες οικονομικές διασυνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις, τόσο εντός των ορίων των αγροτικών περιοχών των δυο Περιφερειακών Ενοτήτων, όσο και μεταξύ των αστικών και αγροτικών περιοχών, αλλά και το μικρό μέγεθος των Τοπικών Κοινοτήτων που αφορά η παρούσα πρόταση, καθιστά εντελώς αβάσιμο το επιχείρημα ότι οι εν λόγω Τοπικές Κοινότητες μπορούν να αποτελούν αυτόνομη οικονομική ζώνη.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα 1, η σημασία της εξόρυξης και παραγωγής ρεύματος από λιγνίτη είναι καταλυτική για την οικονομία των αγροτικών περιοχών των Π.Ε. Κοζάνης και Αρκαδίας.

Πιο συγκεκριμένα, σε επίπεδο χώρας, το 2011, οι δυο αυτοί κλάδοι αντιπροσώπευαν το 0,87% της συνολικής απασχόλησης. Στο σύνολο της Π.Ε. Κοζάνης, οι δύο κλάδοι αντιπροσώπευαν το 13,14% της συνολικής απασχόλησης, ενώ στην Π.Ε. Αρκαδίας, το αντίστοιχο ποσοστό ανερχόταν σε 5,48%. Όμως σε επίπεδο αγροτικών Δήμων των δυο Π.Ε., η σημασία των δυο κλάδων στη συνολική απασχόληση είναι ακόμα μεγαλύτερη. Ειδικότερα, στους αγροτικούς Δήμους της Π.Ε. Κοζάνης, οι δυο κλάδοι αντιπροσώπευαν το 13,78% της απασχόλησης, ενώ στην Π.Ε. Αρκαδίας, το αντίστοιχο ποσοστό ανερχόταν σε 7,71%.

Παράλληλα, σε ό,τι αφορά την Π.Ε. Κοζάνης, θα πρέπει να τονισθεί ότι η καταλυτική σημασία της λιγνιτικής δραστηριότητας στα εισοδήματα είχε σαν αποτέλεσμα την ένταξη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στις Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης (Phasing Out) της Ελλάδας (κατά τη 4^η Προγραμματική Περίοδο) με το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) υψηλότερο του 75% του αντιστοίχου της ΕΕ-25 και μικρότερο του 75% της ΕΕ-15, λαμβάνοντας ως έτος βάσης υπολογισμού το έτος 2003. Είναι λοιπόν εμφανές ότι η παύση της λιγνιτικής δραστηριότητας θα επιφέρει σημαντικές απώλειες στο εισόδημα των κατοίκων τόσο της περιοχής όσο και γειτονικών αγροτικών περιοχών των οποίων οι οικονομίες έχουν έντονη αλληλεξάρτηση με τις αντίστοιχες της Π.Ε. Κοζάνης.

Πίνακας 1: Απασχολούμενοι σε κλαδικό επίπεδο (2011).

Περιοχή/Κλάδο	Σύνολο Απασχόλησης	05. Εξόρυξη Άνθρακα & Λιγνίτη		35 Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	
		Απασχολούμενοι	%	Απασχολούμενοι	%
Ελλάδα	3.727.633	1.124	0,03	31.335	0,84
Π. Ε. Κοζάνης	43.496	605	1,39	5.110	11,75
Δήμος Κοζάνης	21.631	279	1,29	2.422	11,20
Αγροτικοί Δήμοι Π.Ε. Κοζάνης	21.865	326	1,49	2.688	12,29
Π.Ε. Αρκαδίας	28.236	45	0,16	1.504	5,32
Δήμος Τρίπολης	17.068	6	0,04	682	3,40

Αγροτικοί Δήμοι της Π.Ε. Αρκαδίας	11.168	39	0,3 5	822	7,36
---	--------	----	----------	-----	------

Επιπλέον, οι συνολικές επιπτώσεις της παύσης της λιγνιτικής δραστηριότητας στις αγροτικές περιοχές των δυο Π.Ε. αναμένεται να είναι πολύ υψηλότερες. Και αυτό επειδή στις προς απώλεια άμεσες θέσεις απασχόλησης θα πρέπει να προστεθούν και οι θέσεις απασχόλησης που αναμένεται να εκλείψουν στους κλάδους που παρέχουν εισροές προς τη λιγνιτική δραστηριότητα, καθώς και αυτές που αφορούν τους κλάδους που στηρίζονται στη καταναλωτική δαπάνη των εργαζομένων στη λιγνιτική δραστηριότητα. Με βάση σχετικά πρόσφατους υπολογισμούς οι πολλαπλασιαστές απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο, εκτιμώνται σε 2,70 για τον κλάδο 05 και σε 2,97 για τον κλάδο 35 (European Commission, 2014). Συνεπώς σε πρώτο στάδιο, η παύση της λιγνιτικής δραστηριότητας αναμένεται να πλήξει περίπου το 40% των θέσεων απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές της Π.Ε. Κοζάνης και το 23% των θέσεων απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές της Π.Ε. Αρκαδίας.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και δεδομένης της σημασίας της αγροτικής δραστηριότητας στις δυο Περιφερειακές Ενότητες αλλά και της επιτακτικής ανάγκης για δημιουργία προϋποθέσεων και παροχή κινήτρων για την διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και τη στήριξη της απασχόλησης και γενικότερα τη διατήρηση της υπαίθρου, προτείνεται η ένταξη Τοπικών Κοινοτήτων των Π.Ε. Κοζάνης και Αρκαδίας που δεν έχουν υπαχθεί στις παραγράφους 2 (ορεινές περιοχές) και 3 (περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα) του άρθρου 32, παρ. 4 του Κανονισμού 1305/2013, στο Καθεστώς των Περιοχών που Πλήττονται από Ειδικά Μειονεκτήματα. Παράλληλα, συνεκτιμώντας τη γειννίαση και τις συνεπαγόμενες έντονες οικονομικές διασυνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις, μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων της Π.Ε. Κοζάνης που αναμένεται να πληγούν έντονα από την παύση της λιγνιτικής δραστηριότητας και πέντε τοπικών κοινοτήτων της Π.Ε. Γρεβενών, προτείνεται επιπλέον η ένταξη και των πέντε αυτών τοπικών κοινοτήτων στο Καθεστώς των Περιοχών που Πλήττονται από Ειδικά Μειονεκτήματα.

Συνολικά, οι Τοπικές Κοινότητες που προτείνεται να ενταχθούν στο Καθεστώς των Περιοχών που Πλήττονται από Ειδικά Μειονεκτήματα, έχουν ως εξής:

Π.Ε. Κοζάνης: Τοπικές Κοινότητες Λουκομίου, Μολόχας, Νεάπολης, Πεπονιάς, Περιστεράς, Αηδοχωρίου, Αξιοκάστρου, Ανθοχωρίου, Πολυλάκκου, Πυλωρίου, Ροδοχωρίου και Τραπεζίτσας. Οι εν λόγω Κοινότητες ανήκουν στο σύνολό τους στο Δήμο Βοΐου.

Π.Ε. Γρεβενών: Τοπικές Κοινότητες Αγίου Γεωργίου, Αηδονίων, Ελεύθερου, Κιβωτού και Κληματακίου. Οι εν λόγω Κοινότητες ανήκουν στο σύνολό τους στο Δήμο Γρεβενών.

Π.Ε. Αρκαδίας: Τοπικές Κοινότητες Μαυριών, Κυπαρισσίων, Θωκνίας, Χωρέμη, Τριποτάμου, Νεοχωρίου Λυκοσούρας, Βελιγοστής, Ελληνίτσας, Ποταμιάς, Σουλαρίου, Λεονταρίου, Ραψομμάτη, Περιβολίων, Ανθοχωρίου, Γέφυρας, Μεγαλοπόλεως, Μαραθούσης, Πλάκας, Σούλου, Κατσιμπαλη, Ζώνης, Τριλόφου, Νέας Εκκλησούλας και Μακρυσίου. Οι εν λόγω Κοινότητες ανήκουν στο σύνολό τους στο Δήμο Μεγαλοπόλεως.

Βιβλιογραφία

European Commission (2014). Investment Support under Rural Development Policy – Final Report. Contract 30-CE-0609852/00-41. Directorate-General for Agriculture and Rural Development; Directorate E — Economic analysis, perspectives and evaluation; communication; Unit E.4 — Evaluation and studies. Brussels.